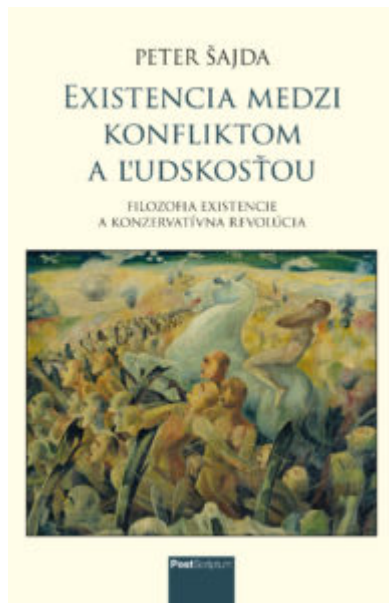


# Cesty Kierkegaardova vlivu

Petr Slováček

Petr Slováček: Cesty Kierkegaardova vlivu [Paths of Kierkegaard's Influence]. In: *Ostium*, vol. 18, 2022, no. 3 (book review).



Peter Šajda: *Existencia medzi konfliktom a ľudskosťou*. Bratislava: Post Scriptum 2021.

V centru zájmu nové knihy slovenského filozofa Petera Šajdy *Existencia medzi konfliktom a ľudskosťou* jsou problémy existence, její autentičnosti, a především jejího ohrožení či krize, jak se s nimi můžeme setkat na pozadí filosofii vlivných komentátorů či kritiků moderny, z nichž autor vybírá především S. Kierkegaard, M. Heideggera, C. Schmitta, E. Jüngera a M. Bubera.

Kdo alespoň trochu zná práci našeho předního odborníka na Kierkegaardovu filosofii, nebude překvapen tím, že Peter Šajda ve své s rozvahou pojmenované knize zmíněné problémy či témata rozplétá právě z hlediska inspirace a vlivu, který měl Kierkegaard na své „pokračovatele“ v rámci tzv. „kierkegaardovské renesance.“ S. Kierkegaard tak našemu autorovi slouží jako vztažný bod umožňující čtenářům sledovat proměny diagnostiky problémů moderních společností, jejich důvody i způsoby odpovědí, které se tak u Heideggera, Schmitta, Jüngera i Bubera liší, ačkoliv zřejmě podržují základní a Peterem Šajdou identifikovaný motiv vztahu k druhému. Ten je nicméně P. Šajdou v kontextu Kierkegaardovy filosofie vnímán v rámci složitější struktury, konkrétně v souvislosti se vztahem k Bohu, který teprve umožňuje, aby i vztahování k jiným lidem překročilo meze pouhého užívání, instrumentality či snad „prostředčnosti“. Tento jistě starý motiv, který bychom mohli najít zvláště v Augustinově založení praktické filosofie, je P. Šajdou pečlivě analyzován na pozadí hluboké znalosti pramenů a nachází svůj výraz v Kierkegaardově konceptu nepreferenční lásky. U Kierkegaard je tak prostor autentické existence vymezen trojúhelníkem s vrcholy já, druhý a Bůh s tím, že skrze tuto optiku P. Šajda pohlíží na výše zmíněné kritiky moderní krize autentické existence.

Abychom na tomto místě uvedli alespoň jeden z příkladů vhodnosti či užitečnosti využití optiky.

V případě tradičně velmi problematičného C. Schmitta lze nepochybně o Kierkegaardovské inspiraci hovořit. Není tedy žádným překvapením, že i referenční póly vytyčující prostor autentické existence se u Schmitta setkávají s výrazným zájmem, a to hned v problematičkové rovině, tj. z hlediska analýzy důsledků narušení toho základního vztahu k Bohu. Je-li pak podle P. Šajdy Kierkegaardova autentická existence založena na nepreferenčním vztahu k druhému, lze se ptát, jakou roli vztah k Bohu hraje u C. Schmitta v kontextu jeho kritiky moderní doby. Schmittova politická teologie spolu s jeho velmi ambivalentním vztahem k víře, k níž se nakonec i sám doznává, jsou velmi výmluvnou odpovědí: vážnost (či autenticitu) existence je nutno opět najít přesně tam, kde ji nacházeli Římané ještě před tím, než porazili svého nepřítele, tj. primárně ve vědomí stálé možnosti konfliktu. Bez ohledu na náš vztah k této jistě hluboce problematičkové pozici (i jejímu neméně problematičkovému autorovi) ji i díky knize P. Šajdy umíme zasadit do širšího kontextu, k němuž tak patří i další ze zmíněných postav filosofie 20. století. Vše je pak doplněno autorovou hlubokou znalostí pramenů, již autor srozumitelně i zprostředkovává.

Knihu P. Šajdy poskytuje velmi vítaný příspěvek k dějinám filosofie 20. století a jejím spíše méně prozkoumaným stezkám, k nimž stále ještě „kierkegaardovská renesance“ patří. Díky *Existencii mezi konfliktem a lidskostí* však již o poznání méně.

Petr Slováček  
Ústav pedagogických a psychologických věd  
Fakulta veřejných politik v Opavě, Slezská univerzita  
Bezručovo náměstí 14  
Opava 746 01  
Česká republika  
e-mail:petr.slovacek@fvp.slu